RAADSBRIEF SOCIAAL DOMEIN NUMMER 1

1 **Sociale bestaanszekerheid** pag 1

2 **Financiële bestaanszekerheid** pag 3

3 **Vitaal en gezond** (-9 maanden - > 100 jaar) pag 5

4 **Integrale wijkaanpak (Stenfert)** pag 7

SOCIALE BESTAANSZEKERHEID

We willen een gemeente zijn waarin het voor iedereen mogelijk is om mee te doen en een fijn leven te hebben. Daarom bieden we ondersteuning laagdrempelig en dichtbij aan.

We houden de robuuste structuur van dorps- en buurthuizen, sport-, beweeg- en cultuurinitiatieven in onze gemeente in stand en betrekken hen actief bij de uitbreiding van de mogelijkheden van sociale activering.

Wij ondersteunen vrijwilligersorganisaties en bewoners-initiatieven maximaal en onderzoeken de mogelijkheden om verschillende vormen van financiële ondersteuning te bundelen en nieuwe subsidies aan te boren.

trends & ontwikkelingen

We zijn in januari 2021 gestart met de opdracht aan Incluzio voor het versterken en verbreden van de sociale basis. Onderdeel van deze opdracht is het aanbieden van lichte vormen van individuele begeleiding en groeps-begeleiding aan inwoners.

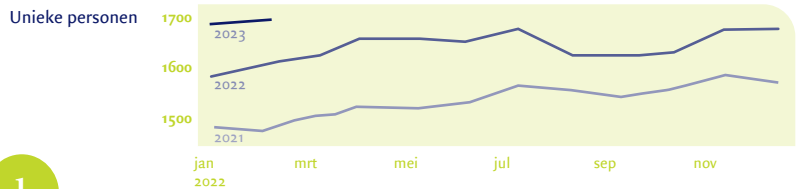

Wij zien een groeiende trend in gebruik van collectievere vormen van hulp en ondersteuning en begeleide activiteiten vanuit de sociale basis, wat dalende bestedingen Wmo begeleiding tot gevolg heeft.

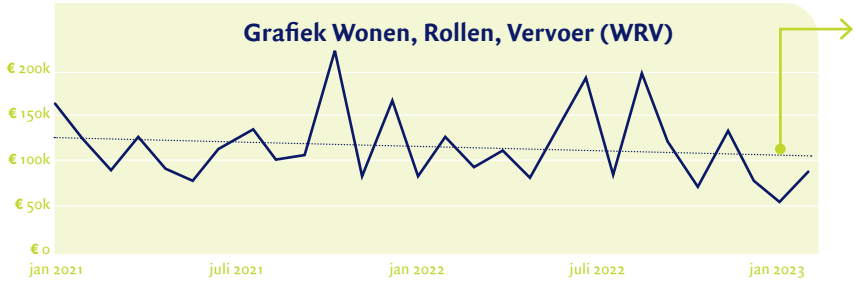
Wij zien een dalende trend in gebruik van geïndi-ceerde hulp en ondersteuning op het gebied van begeleiding en groepsbegeleiding. We zien een toe-name in gespecialiseerde begeleiding maar zien een afname in de lichtere vormen van de begeleiding. De afname is in lijn met het vigerende beleid.

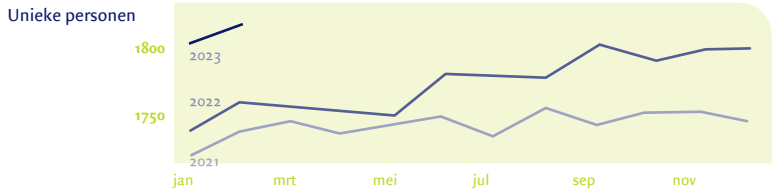
.

Wij zien vanaf oktober 2022 een stijgende trend in kosten voor inzet hulp bij het huishouden. Deze stijging is te verklaren uit de stijging van het aantal unieke personen dat hulp bij het thuishouden toegekend heeft gekregen. Dit betreft voornamelijk ondersteuning aan onze oudere inwoners.

Wat betreft het onderdeel wonen, rollen en vervoer is er een continu grillig verloop. Dit wordt veroorzaakt door het aandeel woningaanpassingen. Dit betreft vaak dure voorzieningen voor slechts één inwoner in een bepaalde maand. Die zien we dan terug in de grafieken. We zien een toename van het aantal unieke personen dat gebruik maakt van hulpmiddelen. Hier zien wij ook dat met name de groep ouderen sterk vertegenwoordigd is. Mede door de vastzittende woningmarkt zijn er meer woningaanpassingen noodzakelijk.

Samenredzaamheid - vrijwilligerswerk

*Op het gebied van vrijwilligerswerk zien we een trend die zich landelijk en ook in onze gemeente al enige tijd doorzet, namelijk de verandering in de vraag naar hoe je vrijwilligerswerk kunt doen. Prof.dr. Lucas Meijs * doet al sinds de jaren negentig onderzoek op dit gebied en weerlegt de aanname dat er steeds minder inwoners bereid zijn zich vrijwillig in te zetten. Meijs ziet dat tegenwoordig ongeveer de helft van de Nederlanders actief is als vrijwilliger en dat er juist een stijging te zien is. "Nederland heeft een enorme infrastructuur voor vrijwilligerswerk. Er is geen tekort, maar moordende concurrentie", stelt hij. Ook in de gemeente Rheden voeren >> veel inwoners vrijwilligerswerk uit. Het landelijke beeld dat dit andere vormen zijn dan we gewend zijn in zowel vraag als in aanbod ligt in lijn met de lokale ontwikkelingen.*

Bij de dorps-/ buurt- en inloophuizen zijn na de Corona-epidemie de activiteiten en het aantal deelnemers weer op het oude peil en zien we daarin zelfs een lichte stijging. Dit vraagt om een goede planning en benutting van beschikbare ruimten.

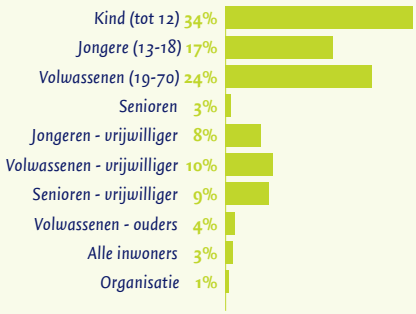
toeloop tot non-profit organisaties en vrijwillige buurt-initiatieven in de gemeentes Rheden en Rozendaal

Toegenomen met bijna 88%.
Eind 2022 waren dit er 81, in 2021 waren dit er 43.

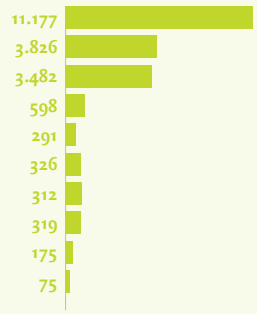
Stijging in het aantal activiteiten en aantal deelnemers bij activiteiten *die al dan niet met ondersteuning vanuit Incluzio zijn ondersteund.*

In 2021 in totaal **9.544 deelnemers**
in 2022 waren dat er **16.514.**

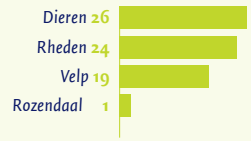
Aantal activiteiten per doelgroep

Aantal bezoekers per doelgroep

Aantal bezoekers per dorp
en omliggende dorpen rondom Dieren, Rheden en Velp

Top van de ondersteuningsvragen

De meeste ondersteuningsvragen liggen op het vlak van financiën (inwoners hebben bij 1 themavraag vaak meer dan 1 ondersteuningsvraag). Hieraan ten grondslag liggen: de hoge inflatie, energiearmoede (waar we nu ook andere inwoners dan de minima zien) en de daarmee toegenomen dreiging op de bestaanszekerheid van inwonersbestaanszekerheid

Incluzio geeft aan dat geestelijke gezondheid vaak een tweede component van de ondersteuningsvraag is. Zo ervaren mensen met financiële problemen vaak ook klachten als stress, somberheid of het niet lekker in hun vel zitten. Een logische ontwikkeling dus, want in 2022 heeft Incluzio veel inwoners geholpen met hun geldzaken. Sterker nog, vragen rondom financiën staat op 1 in onze top 10 ondersteuningsvragen.

* Lucas Meijs is hoogleraar "Strategic Philanthropy" aan de Rotterdam School of Management (RSM), Erasmus Universiteit. Daarvoor was hij aan dezelfde universiteit bijzonder hoogleraar "Vrijwilligerswerk, civil society en ondernemingen". Meijs was raadslid van de Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling (RMO). Hij publiceert regelmatig over management vragen in de filantropische sector en het vrijwilligerswerk. https://www.socialevraagstukken.nl/author/lucas-meijs/

gemeente Rheden

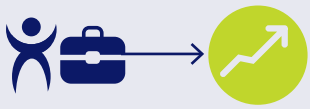
FINANCIËLE BESTAANSZEKERHEID

Om een zinvolle bijdrage te kunnen leveren aan de samenleving en om te werken aan ontwikkeling is financiële bestaanszekerheid essentieel.

Welke noodzakelijke voorwaarden zijn nodig, voor de rust en ruimte te vinden, om je als mens te ontwikkelen en mee te doen in de samenleving.

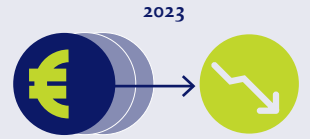
- De zekerheid van voldoende en voorspelbaar inkomen.
- De zekerheid om betaalbaar te wonen.
- De mogelijkheid om een financiële buffer op te bouwen. *Voor onverwachte uitgaven*
- Het vinden en behouden van werk. *Immers, werk garandeert in hoge mate iemands bestaanszekerheid.*

trends & ontwikkelingen

KRAPTE OP DE ARBEIDSMARKT

In bijna alle beroepsgroepen is sprake van krapte op de arbeidsmarkt. Dit betekent dat er een grote vraag is naar personeel. Er zijn momenteel meer vacatures dan vóór corona. De vraag kan niet worden opgevangen door het aantal jongeren dat instroomt op de arbeidsmarkt.

INFLATIE EN ENERGIEARMOEDE

De inflatie is in 2022 enorm gestegen. In 2022 waren er nog geen compenserende maatregelen. We zien dat de inflatie in 2023 afneemt ten opzichte van 2022 maar is nog steeds hoog. De afname van de inflatie komt vooral door de prijsontwikkeling van energie. De energie is goedkoper dan een jaar geleden. Consumentengoederen en –diensten exclusief energie en motorbrandstoffen zijn in maart 2023 8,1 procent duurder dan in dezelfde maand vorig jaar. De inwoner ziet de inflatie nog duidelijk terug in zijn portemonnee, bijvoorbeeld met het doen van boodschappen

Maatregelen om de effecten van de hoge energieprijzen te beperken

LANDELIJK: energieplafond / hoger minimumloon, uitkeringen, AOW en toeslagen.

gemeente Rheden: Een pakket aan ondersteunende maatregelen voor energiearmoede. **In het kort** (nov.2022)**:**

- **Energietoeslag uitwonende studenten:** deze staat open vanaf 1 maart tot en met 31 mei. Tot nu toe zijn de aanvragen beperkt.
- **Energietoeslag tot 120%:** deze kunnen we voor 2023 pas openstellen na een wetswijziging. De verwachting is dat deze in juni 2023 in werking treedt. Het Rijk biedt, vooruitlopend op de wetswijziging, geen optie om een voorschot op de energietoeslag te verstrekken. Degenen die zich in 2022 hebben gemeld, benaderen we actief in 2023
- **Energietoeslag tussen 120-150%:** de toeslag voor deze doelgroep willen we gelijktijdig openstellen met de energietoeslag voor de doelgroep tot 120%. Wij zetten er op in om deze groep te bereiken.

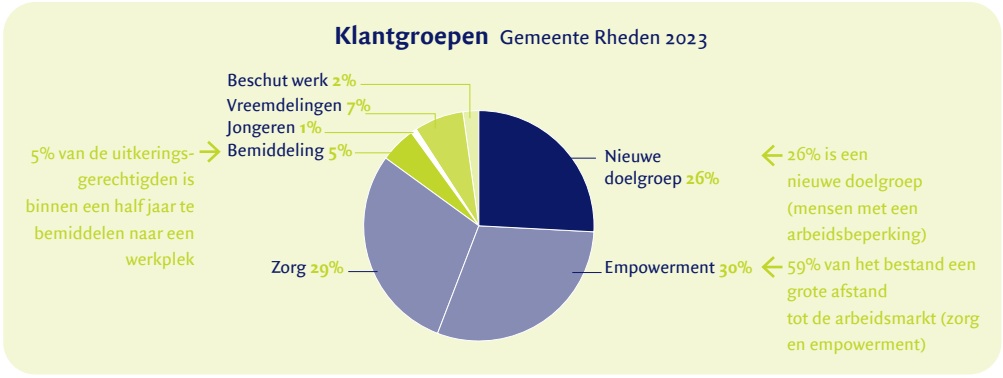
Aanpak energiearmoede en witgoedregeling

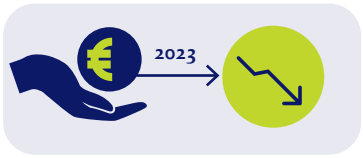
Sinds september 2022 is het project aanpak Energiearmoede en subsidieregeling witgoed ingezet. In de periode september 2022- april 2023 zijn er 267 aanmeldingen voor energiecoaching geweest. In totaal zetten 17 energiecoaches zich in bij huisbezoeken. Begin dit jaar is de subsidieregeling witgoed Rheden geopend en hiervoor hebben wij inmiddels 70 aanvragen ontvangen waarbij er 67 vouchers zijn goedgekeurd.

DE INWONERS IN DE BIJSTAND

Vanwege de arbeidsmarktkrapte is het voor mensen gemakkelijker om zelfstandig een baan te vinden. We zien een verschuiving van onze inzet van bemiddeling naar passende participatie: minder (direct) gericht op werk en meer gericht op passende participatie, passende begeleiding en passende ontwikkeling naar vermogen.

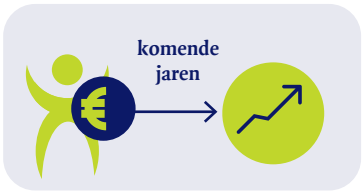

ONTWIKKELING AANTAL BIJSTANDSUITKERINGEN

In 2022 zijn meer inwoners uit de bijstand uitgestroomd, dan er zijn ingestroomd. Als gevolg hiervan is het totaal aantal reguliere uitkeringen in Rheden gedaald.

↓ daling van uitkeringen 955 *januari 2021* → 886 *januari 2023*

Van de inwoners die zijn uitgestroomd is 36% uitgestroomd wegens werk of studie. De verwachting is dat deze daling doorzet, tegelijkertijd zien we dat de bijstandsdoelgroep meer aandacht en inzet nodig heeft (zorg en empowerment), voordat inwoners uit de bijstand kunnen uitstromen.

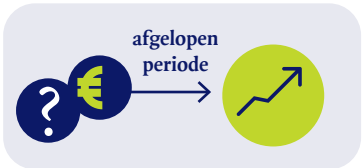
MINIMA

Mede door alle maatregelen blijven grote effecten van inflatie dit jaar uit. Volgend jaar herstelt, naar huidige verwachting, de koopkracht, maar over de periode 2021-2024 is per saldo nog wel sprake van een daling. De verwachting is dat de armoede in Nederland komende jaren licht stijgt, doordat volgens de huidige Rijksbeleidsuitgangspunten een aantal tijdelijke inkomensmaatregelen voor de laagste inkomens volgend jaar eindigen.

Hieronder een overzicht van het aantal huishoudens, volwassen inwoners en kinderen op resp. 120% en 150% van de bijstandsnorm. De tabel laat ook zien welk % dit betreft t.o.v. het totaal aantal inwoners danwel kinderen. Deze cijfers zijn gebaseerd op onderzoek van bureau KWIZ uit 2022. De 120% doelgroep is het meest relevant omdat een groot deel van de Rhedense minimaregelingen zich richten op de doelgroep tot dit inkomenspercentage. De 150% doelgroep is relevant omdat kinderen uit huishoudens met dit inkomenspercentage nog in aanmerking komen voor de Gelrepas.

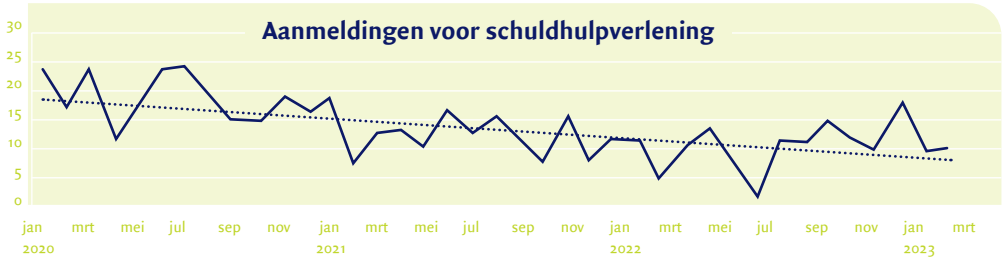
	120%	150%
aantal huishoudens	2500	3800
aantal volwassenen	3500	5320
aantal kinderen	1325	1750
% volwassenen op totaal volwassen inwoners	9,7%	14,7%
% kinderen op totaal aantal kinderen	17,8%	23,5%

Tabel 1 aantallen en % inwoners laag inkomen, geen vermogen (bron: KWIZ minimascan maart '22)
*Aantallen op 150% cumulatief t.o.v. 120%. Dus: inkomensgroep tussen 120%-150% betreft 1300 huishoudens.

FINANCIËLE HULPVRAGEN

Het aantal financiële hulpvragen is bij onze maatschappelijke partners afgelopen periode toegenomen. Schuldhulpmaatje, de Thuisadministratie, de Formulierenhulp en Incluzio zien een toename van de financiële schuldhulpvragen.

Landelijk weten we dat het aantal inwoners met schulden de afgelopen jaren is gedaald. In Rheden zien we een dubbel beeld: een toename bij voorliggend veld en een afname bij de gemeentelijke schuldhulpverlening, al zien we wel een lichte toename vanaf het najaar 2022. We verwachten dat deze toename doorzet. We blijven actief ons hulpaanbod onder de aandacht brengen, bijvoorbeeld via huisbezoeken in het kader van Vroegsignalering.

VITAAL EN GEZOND VAN -9 MAANDEN >100

Vitaal van – 9 maanden - >100 gaat over het behouden en versterken van gezondheid en daardoor de zelfredzaamheid en veerkracht van onze inwoners.

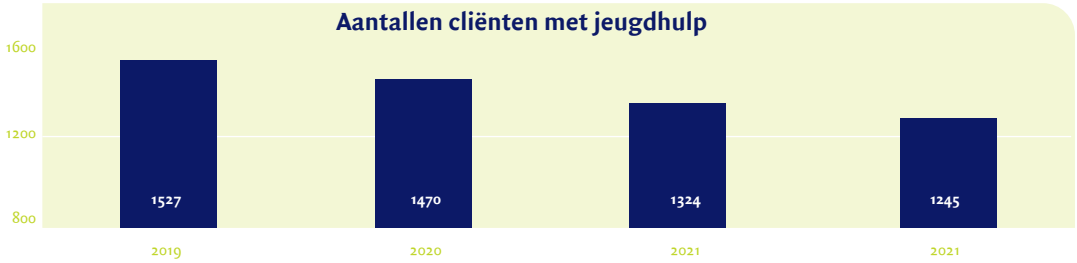
Welke factoren hebben invloed op hoe vitaal we ons voelen en hoe veerkrachtig wij omgaan met fysieke, mentale en emotionele uitdagingen in het leven.

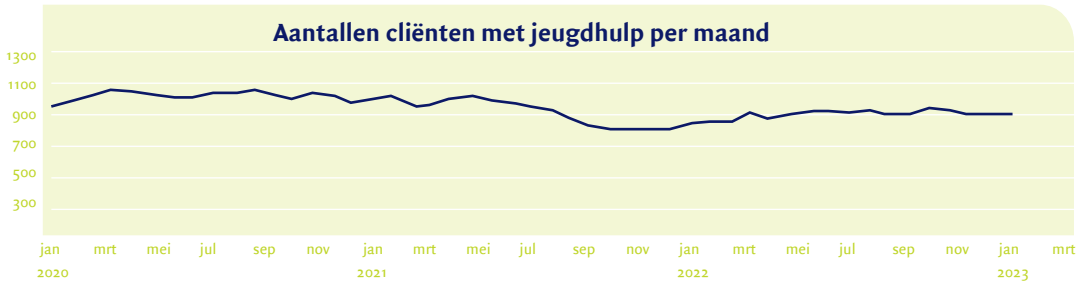
trends & ontwikkelingen

ONTWIKKELINGEN JEUGDZORG

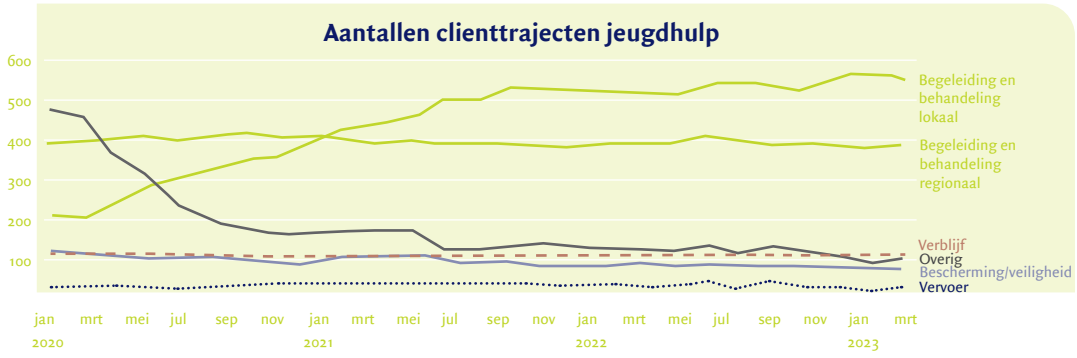
NB: een jeugdige kan meerdere client-trajecten hebben; bijvoorbeeld verblijf in een pleeggezin en psychologische behandeling. De afgelopen jaren is er sprake van een afname van het aantal jeugdigen met jeugdhulp.

Vanaf 2021 is een afname te zien van het aantal lopende trajecten jeugdhulp.

Vanaf 2021 is de opdracht maatwerk-diensten jeugdhulp in gegaan. Duidelijk is te zien dat 2021 een overgangsjaar is. In 2022 is er sprake van stabilisatie. Bij de zwaardere vormen van jeugdhulp (jeugdbescherming, verblijf) is een afname te zien.

start maken met de uitvoering

HERVORMINGSAGENDA

Gemeenten en het Rijk hebben op 18 april 2023 overeenstemming bereikt over de Hervormingsagenda jeugd (met passende financiële afspraken). De Hervormingsagenda is een landelijk document voor de noodzakelijke aanpassingen in de jeugdzorg voor de middellange termijn. Er komt geld bij, maar met de hervormingen is het ook de bedoeling dat er bespaard gaat worden. De eerder in het landelijk coalitieakkoord opgenomen besparingen, worden pas later volledig doorgevoerd. Nu dit (financiële) struikelblok is genomen, ontstaat er ruimte om met de Hervormingsagenda aan de slag te gaan.

JEUGDBESCHERMING

Jeugdbescherming is een belangrijke wettelijke taak die uitgevoerd wordt door de Gecertificeerde Instellingen (GI's). Al geruime tijd staan deze GI's en daarmee de bescherming van jeugdigen onder grote druk. Met inspectierapporten is hier herhaaldelijk aandacht voor gevraagd.

Op 22 maart 2023 is een principeakkoord bereikt met de gecertificeerde instellingen over een gecoördineerde werklastafbouw. Concreet betekent dit dat jeugdbeschermers op termijn minder jeugdigen/gezinnen in hun caseload hebben en dus meer tijd per jeugdige/gezin kunnen besteden. Onderdeel van dit akkoord is dat GI's gaan sturen op de actuele organisatie- workload en de actuele wachtlijst om zodoende het oplopen van wachtlijsten te voorkomen.

TOEKOMSTSCENARIO KIND- EN GEZINSBESCHERMING

Naast maatregelen ter verbetering van de acute problematiek wordt ook gewerkt aan structurele verbetering van de jeugdbescherming als onderdeel van het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming. De partners op het gebied van veiligheid (Veilig Thuis, Raad voor de Kinderbescherming en de Gecertificeerde Instelling) werken integraal samen. We bereiden ons lokaal en regionaal voor op deze ontwikkelingen.

Regionaal doen wij dit in samenwerking met de regiogemeenten en partners voor de bescherming van kinderen (Veilig Thuis, Raad voor de Kinderbescherming, en instellingen voor jeugdbescherming (GI) door een pilot te starten met een regionaal veiligheidsteam.

GEZONDHEID

In 2022 hebben we samen met de eerstelijnszorg Een Plus Velp, Incluzio en Menzis een subsidiebedrag van € 200.000,- van ZonMw (ministerie VWS) toegewezen gekregen. Hiermee werken we met partners preventief aan gezondheid en gezondheidsvaardigheden voor inwoners. Landelijk zijn in 2023 het Gezond & Actief Leven Akkoord (GALA) en het Integraal Zorg Akkoord (IZA) gesloten. De akkoorden leggen de nadruk op meer samenwerking tussen eerstelijnszorg en het sociaal domein, meer inzet op preventie en gezond leven en goede, toegankelijke en betaalbare zorg.

Vanuit het GALA kunnen gemeenten gelden op thema's aanvragen (o.a. mentale gezondheid, eenzaamheid, welzijn op recept, Kansrijke Start, overgewicht, Sportakkoord en meer) en van IZA komen er transformatiegelden vrij. De gelden hebben we aangevraagd. In 2023 ontwikkelen we een integraal plan.

SPORT & BEWEGEN

Sport, cultuur en maatschappelijke organisatie zijn belangrijke partners in de sociale basis. naast het bieden van activiteiten zijn het plekken waar ondersteuning kan worden geboden en signalen kunnen worden opgepikt. Ze vervullen een belangrijke rol in de lokale samenleving. Afgelopen jaar zijn de energieprijzen enorm gestegen. Naast huishoudens heeft dit voor maatschappelijke organisaties grote financiële gevolgen (denk aan sportclubs, cultuurverenigingen, buurthuizen en ontmoetingspunten).

We hebben afgelopen winter het winterfonds ingesteld om verenigingen de winter door te helpen. Aan 21 maatschappelijke organisaties hebben we noodsteun verleend (10 sport, 4 cultuur en 7 ontmoeting). Het restant budget zetten we in om maatschappelijke organisaties nog intensiever te ondersteunen en ontlasten bij het doorvoeren van duurzaamheidsmaatregelen.

CULTUUR

Vanaf november 2022 is er een provinciale subsidie (€ 300.000,-) toegekend om het meerjarige project van Rhedelijk Cultureel: Goudzoekers 2.0 uit te voeren. Een project met veel culturele activiteiten voor, door en met inwoners en organisaties. Een mooie manier hoe cultuur laag-drempelig wordt ingezet om te ontmoeten, te verbinden en talenten te ontwikkelen.

INTEGRALE WIJKAANPAK STENFERT

Bij de integrale wijkaanpak gaat het niet alleen om het verbinden van de opgaven maar ook om daarmee aan te sluiten op de lokale energie en de ideeën en mogelijkheden van, voor en in de wijk. Naast het zorgen voor samenhang en aansluiten op de lokale energie is betrokkenheid en continuïteit op lange termijn de grote uitdaging.

Wat is belangrijk bij de leefwereld, betrokkenheid en continuïteit van de integrake wijkaanpak.

de systeemwereld van de gemeente
en o.a. de woningbouwcorporatie

verbinden — gelijk op lopen

De leefwereld van de inwoners

Samen met inwoners, informele en formele partners actief in de wijk zijn we gekomen tot een wijkvisie voor de wijk Dieren Stenfert. In de wijkvisie staat het wenkend perspectief voor de wijk Dieren Stenfert centraal, de verschillende ambities voor de wijk en vanuit welke leidende principes we werken.

Dieren Stenfert
Wijkvisie en -ambitie 2042

Stenfert is de **gezelligste buurt** van Dieren. Deze buurt is ruim opgezet, veilig, groen, duurzaam en heeft karakter. Stenfert is **klaar voor de toekomst** en heeft verschillende soorten woningen. Bewoners kennen elkaar en kijken naar elkaar en hun buurt om, hiervoor maken zij gebruik van elkaars talenten & kennis.

Bijvoorbeeld bij de vernieuwde school, het Duynhuis en langs de kenmerkende Van Duyn van Maasdamstraat. Bewoners voelen zich **blijer en gezonder** door alle initiatieven en verbeteringen van de afgelopen jaren. In Stenfert wil je dan ook **blijven wonen** of juist **terugkomen**. Ongeacht je achtergrond, leeftijd of inkomen.

Kansen
voor iedereen

Aantrekkelijke woonwijk
in de juiste balans

Openbare ruimte
is uitnodigend, beweegvriendelijk en toegankelijk

Samenredzame wijk
waarin bewoners elkaar kennen en omzien naar elkaar

Duurzame wijk
ook bestand tegen hitte en wateroverlast

Leidende Principes

- Bij het bedenken van oplossingen, kijken we altijd hoe deze bijdragen aan Stenfert in 2042.
- De leefwereld van de bewoners is het vertrekpunt bij de gezamenlijke aanpak.
- Bij alles wat we doen stellen we onszelf de vraag: "Zou ik hier zelf willen wonen?"
- We omarmen en ondersteunen initiatieven uit de buurt en laten deze groeien.
- Vaste gezichten in de buurt die je makkelijk kunt aanspreken.

De wijkvisie is in het pilotjaar opgesteld door inwoners verenigd in Samen Stenfert, maatschappelijke partners, Incluzio, Vivare en de gemeente Rheden. Het geeft aan waar we naartoe werken en op welke wijze we dit met elkaar doen volgens de leidende principes. Op basis van de wijkvisie werken we gezamenlijk vanuit een dynamische uitvoeringsagenda aan en in de wijk Dieren Stenfert.